

༡༩། དག་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་གཤམ་བས་
 བཅུ་མས་པའི་བད་དག་མིང་ཆོག་
 གསལ་བ་བཞུགས་སོ།།

格西藏文辞典

附汉文注解

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།

本书根据 1949 年拉萨华尔康木刻版本重排，并加汉文注释，曾于 1957 年 12 月出版。这次缩印本再版时，订正了其中部分明显的错字。

དབ་ལདི་ནི་ 1949 ལོའི་ལྷོ་མ་ཤོད་ཁྱེད་ཀྱི་ཏྲ་ཁང་གི་ཤིང་པར་གཞིར་བཟུང་ནས་ཀྱང་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་
ཐོག་ 1957 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་པར་དུ་སྒྱུན་ཐོང་། ད་ལྟོ་པར་དུ་ཐངས་ནས་དཔེ་སྒྱུན་ཅིང་སྐབས་ཡིག་ནིང་
ལོངས་གསལ་དྲི་པོ་ཁག་གཅིག་དག་བཙོས་བྱས་ཡིད།

དགེ་བཤེས་ཆས་ཀྱི་གཤམ་པས་བཅུམས་པའི་བད་དག་ མིང་ཆོག་གསལ་བ་བཞུགས་སོ།

•

ཀྱང་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་བ་པ། སྤྱི་བཟང་ཆས་འཕགས་དང་ཁང་ཁྱེད་ཆངས་སོགས།

དཔེ་སྒྱུག་འགན་འཁུར་པ། དགེ་ལྡན་གཤམ་པ།

པར་ཡིག་ཏུ་དག་པ། ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་དང་། ཤེས་རབ་སྤྱི་ཤོས།

དཔལ་ལྡན་འོད་ཟེར། གཡང་བླན་ཆད།

མི་རིགས་དཔེ་སྒྱུན་ཁང་གིས་བསྒྱུན་པ།

1957 ལོའི་ཟླ་ 12 པར་པར་གཞི་ 1 པོ་བསྒྱུགས་པ།

1981 ལོའི་ཟླ་ 7 པར་པེ་ཅིན་ལ་པར་ཐངས་ 3 པོ་བཟུབ་པ།

དབ་ལོངས་སྒྱུར་ 3

格西曲札藏文辞典

(藏文)

格西曲吉札巴 著

法尊 张克强等译

责任编辑 温存智

校对 唐国信 吴 钰

李建文 杨占才

民族出版社出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

开本：850×1168毫米 1/32 印张：31

1957年12月第1版

1981年7月北京第3次印刷

印数：16,001—26,000册 定价3.00元

书号：M17049(3)13

པོད་ཀྱི་དག་ཡིག་སྐུ་མ་རྣམས་པལ་ཆེ་བ་བར་རྒྱུང་དང་དཀའ་གནད་གཙོ་པོར་བྱས་པའི་
མཆན་འབྲེལ་ལས། ཡང་ན་སྐྱ་གདངས་འདྲ་པའི་ཁྱད་པར་བྱི་བ་ཅམ་ཡིན་གྱི། དག་ཡིག་
འདྲིའི་ནང་དུ་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན། མངོན་བརྗོད་དང་ཁ་སྤྲད། བར་གསར་རྒྱུང་སྐོས་གས་
གང་ཅིའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཁྱིན་བསྐྱེམས་མིང་ཆག་ཁྱི་བྲག་གཉིས་དང་དུག་རྩྱུང་ལྷག་ཅམ་
ཡོད་པས་གཞན་ལས་ཆེས་ཀྱས་པ་ཡིན་པ་དང་གསུམ།

དག་ཡིག་འདི་པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མ་པོ་ཁྱི་ལོ་འམ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ པའི་ལོར་...
གསར་དུ་བཅམས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ པའི་ལོར་གིང་དཔར་དུ་བཞུགས་ཏེ་དག་ཡིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
ནང་ནས་འབྱུ་ཤོས་ཡིན་གསེས་འདི་ནང་ཐུར་གྱི་མིང་ཆག་མང་པོ་གཅིག་དུ་བསྐྱུས་ཡོད་པར་.....
བརྟན་མཐུན་ཁྱིན་གིན་དུ་འཛོམས་པ་དང་བཞིའོ། །

འོན་ཀྱང་མ་ཕྱིའི་ནང་དུ་འདྲོད་སྒོ་མ་ཁང་ས་པའི་ཆོག་སྒྱུར་དང་འབྲེལ་བཤད་འགའ་རེ་
ཡོད་པ་འདི་ལྟར།

(༡) ལྷན་མཁོའི་མིང་ཆོག་གི་བྲས་སུ་མིང་གཅིག་དོན་མང་དུ་འབྱུག་པའི་སྐབས་མང་...
ཡང་། འདྲིར་འབྲེལ་བཤད་དང་དཔེར་བརྗོད་ཏེ་ཅམ་མ་འཛོམས་པ་དང་། མཆན་འབྲེལ་
ལ་ལར་ཞིབ་ཆ་མ་ཤོན་པར་མ་ཟད། ཅ་ཆད་དུ་སྔོང་བའང་འདུག

(༢) རྩ་བུའི་བསྐྱེགས་རིམ་ད་དུང་ཆོགས་སུ་མ་ཚུད་པ་དང་། འབྲེལ་བཤད་རྩ་བུ་སེ་
མཐུན་པའང་འགའ་ཞིག་སྤང་།

(༣) མིང་གཅིག་ལ་ཡིག་གཟུགས་སེ་འདྲ་བ་གདམ་འདམ་འདེམ་འདེམས་བཞི་ལ་གྲ་བ་
མཛད་པ་སྐྱ་ཆོགས་བྲིས་ཁྱིན་འདི་དག་དང་། འདི་མ་དག་པའི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་དང་། གདམ་
ང་ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པའི་དོར་ལེན་མ་བྱས་པ་སྐོས་སྤྲུའོ། །

ཀྱི་ཡིག་གི་འབྲེལ་བཤད་འདི་སྒྲིབ་གཉིར་བ་མང་པོར་ཡན་ཐུར། རང་རེ་དཔེ་སྐྱུན་
ཁང་ནས་ཀྱལ་བ་བཙོང་ཁ་པའི་གསུང་ཚོམ་དུ་མ་ཀྱི་ཡིག་དུ་བསྐྱར་པའི་ལོ་རྒྱུ་པ་ཁྱོ་བ་ཟེང་ཆོས་...
འཕགས་དང་། དབྱིན་ཡིག་དང་ལྷགས་གསར་གྱི་དག་ཡིག་བསྐྱེག་སྤངས་ལ་མཁས་པ་སྐྱ་ཞབས་
ཀྱང་ཁྱི་ཆངས་ལ་སྐོས་པ་མང་པོར་ཆེད་བསྐྱུལ་གྱིས་མ་བྱེ་དེའི་བསྐྱེག་རིམ་ལ་དག་ཐེར་བྱས་ཏེ་
ཅ་འབྲེལ་ཡོངས་ཆོགས་ཀྱི་ཡིག་དུ་བསྐྱར། དེའི་ཁྱད་དུ་སྤྱ་སྐོས་བཅམས་པའི་པོད་དབྱིན་སྤང་

གཉིས་ཤན་སྐྱར་གྱི་ཚྭ་གི་གཏོར་མཛོད་དང་། སྐད་འཁྱིལ་ཤན་སྐྱར་གསལ་པའི་མ་ཡོང་སྟོགས་
ལ་འདྲིན་ནས་ཀྱང་ཡིག་གི་འབྲེལ་འགྲུབ་པལ་ཆེན་གྱི་གོ་དོན་དང་། ལྷག་པར་རྒྱན་སྐྱོད་ཉིད་
མཁོའི་མང་ཚྭ་གི་གོ་དོན་སྟོན་ལ་ཁ་སྐོང་གཟབ་འཕྲན་བྱས་པ་དེ་ནི་གཟིགས་མཁན་ནམས་
ལ་མན་སྟོགས་ཆེན་པོ་ཡོང་པའི་རེ་པ་ཡོད། དེ་མིན་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་བྱེད་
ནི་པོད་སྐད་ཀྱང་འབྱུར་གྱི་དག་ཡིག་དེའི་ཆུང་ཞེས་པ་དང་རེ་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་ནས་མི་རིང་པར་འདོན་
བྱ་ཡིན་པ་དེའི་ཞར་བྱུང་དུ་དུས་གསུམ་དང་འདག་གཞན་གཉིས་གྱི་རིུ་མིག་བྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་.....
ཞིག་དག་པའི་འཕྲུལ་གཉིན་ཆེན་པོ་ཕྱིས་རབ་ཀྱང་མཚོ་མཚོག་ནས་བྲགས་ཞིབ་མཛོད་ཡོད་པ་དེ་.....
ལ་གཟིགས་ན་འབྲམ། དག་ཅ་དང་གདམ་ང་སྟོགས་གྱི་སྐོར་ལ་གདན་འབབས་བྱེད་པའི་གོ་
སྐབས་རེ་ཞིག་མ་བྱུང་ངོ་། །

དག་ཡིག་འདིའི་གོང་གསལ་གྱི་སྐྱོན་ཆ་ཐམས་ཅད་འཕྲོས་དགོས་བྱུང་ན་དུས་ཚད་རིང་པོ་
འགོར་འགྲོ་པར་དོགས་ནས་གཟིགས་མཁོའི་ཆེད་དུ་ད་ལྟའི་མ་ལྟེ་འདི་དང་དཔར་དུ་འདབ་.....
པའོ། །གཟིགས་མཁན་ཆོས་དཔེ་ཆ་འདིའི་ཆོས་བྲགས་དང་། འབྲིག་ཚུལ། འབྲུད་རྣམས།
ཁ་ཤས་པ་སྟོགས་ལ་མ་འཁྱིག་པ་འདུག་ན་ཐད་ཀར་འཛམ་མེད་གིས་སྐྱོན་འཛོད་ཡོད་པ་ཉུང་། །

གཞན་ཡང་དག་ཡིག་འདིའི་སྐྱོན་འདག་ཏོར་ཁང་ཐམས་ནས་དཔེ་ཆ་འདི་གྱི་ཡིག་དུ་འབྲུར་
བྱུང་དང་ལྷགས་དཔར་དུ་འབྲུན་ཆོག་པ་ཞལ་གྱིས་འཁྱེས་པ་དང་ཆབས་མཚུངས་ཆོས་པ་པོའི་ཕོ་
བྱས་མཚམས་སྐྱོད་མཛོད་པ་འཕམ་ལ་འདིར་དཔྱགས་པས་ལ་གྱིས་འགྲུབ་དྲིན་ཆེ་བྱས་པ་ཡིན། །

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་ནས་

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལྷ་ ༡༡ བ།

出版说明

随着祖国社会主义建设工作的开展，学习藏语文的人日益增多，许多读者来信要求我们编一部比较完备的藏文辞典，首先是用藏文解释藏文的辞典，但是我们在目前还没有条件去编写，因此选择了格西曲札编著的这一部藏文辞典，先把它铅印出来。

藏文的词书很多，我们所以选择这一部来出版，是因为它具有下列一些优点：

（一）每个词后都注有藏文的解释——过去的藏文词书中对于所收词并不一一加以注解，有的解释也不完全；还有一些用其他文字注解的，都不及本书里用藏文直接注解的容易使读者理解。

（二）编写的形式比较容易检查——过去的藏文词书多是偈颂体，便于背诵而不便于检查，本书原著中初步采取了现代词书的形式，每个词儿都另行起头，检查起来比较方便。

（三）取材范围较广，内容比较丰富——过去的藏文词书多偏重于解释难字、冷僻字及区别同音字方面，本书里则对于佛学名词术语、藻语、古字及日常用语兼收并蓄，共有两万六千多个。

（四）著作的年代较近——原著于1946年完稿，1949年出版（木刻版），近代还没有另外一部规模这样大的，用藏文做注释的藏文辞典出版，同时因为是较新的著作，所以有可能更多地吸收过去词书里的材料。

但原著也有一些使我们不够满足的地方：

（一）常用词的注解不够丰富完整，有些词的注解还不够精确，

并有缺漏。

(二) 编排次序和注解的体例都不够严谨。

(三) 对于各种异体字兼容并包，但没有说明那个是正体，那些是可通用的，那些是讹体。版本的校勘又不精，也还有一些显著的错字。

(四) 每个动词变化的说明往往不全，而且有个别的地方是互相矛盾的，著者似乎没有自己的主见。

另外，汉文的注解对于许多读者也是需要的，因此，我社约请法尊法师和张克强先生等对原文的编排次序做了彻底的整理，将全部词汇及注解译成汉文，并采取达氏藏英辞典等的材料在汉文注解内特别是对常用词增补了一些注解，希望对读者有进一步的帮助。至于动词变化方面，在本社即将出版的藏汉小字典后面有一个比较详细的附表，这部分是经过喜饶嘉措大师审订的，读者可以参阅。对于异体字的辨正，因限于我们的人力和水平，暂时未能进行。

至于翻译文字方面，总的说来是不够通俗的，其中有些词因为是宗教术语或典故之类，对传统译法不便任意更改，无法通俗化之外，其他有许多本来可以译得更通俗一些的，却限于执笔者的语文习惯，未能做到。

因为读者的需要很迫切，如果等待以上的问题完全解决之后出版，就会拖延很长的时间，所以就以现在的译稿付印了。我们希望读者对本书的编辑、翻译、增补各方面都多多提出批评。

本书的翻译出版曾征得原出版者华康色先生的同意，并承为原著者写一小传，特此致谢。

民族出版社

1957年11月

དཀར་ཆག

དཔེ་ཐུན་ཁང་ནས་བཅོད་པའི་གཏམ།	1
ཙམ་པ་པོའི་བྲང་གཞི།	9
ཙམ་པ་པོའི་ལ་རྒྱས་མདོར་བསྟུས།	14
ཐྱག་ཚུལ་དང་བསྟུར་ཁྲགས་སྒྲར་གྱི་གསལ་བཤད།	15
དག་ཡིག་དངོས་གཞི། (ཀའི་ཕྱི་ཚན་ནས་ཨའི་ཕྱི་ཚན་བར་)	

ཀ	1	མ	622
ཁ	67	ཙ	668
ག	110	མ	688
ང	201	ར	718
ཅ	226	ལ	728
ཆ	245	ཞ	730
ཇ	286	ཟ	755
ཉ	302	ང	779
ཏ	331	ཡ	787
ཐ	363	ར	814
ད	388	ལ	848
ན	457	ཤ	872
བ	494	ས	897
མ	518	ཏ	949
བའི་	552	ཨ	963

目 次

一、出版说明·····	4
二、原 序·····	9
三、原著者小传·····	14
四、编译体例·····	15
五、本 编·····	1—971

༣༣། རྩོམ་པ་པོའི་སྒྲིང་ག་ཞི།

༣༣། རྩོད་པོའི་ཐ་སྟེན་ལམ་ནས་སྒྲིང་པོའི་འགྲོ། རྩོད་ལས་འདས་པོའི་དབྱིངས་སུ་
འཁྱིད་མཛད་པ། རྩོད་གསུམ་འགྲོ་པོའི་ས་མཁན་ཆོས་ཀྱི་རྩེ། རྩོད་ཞེས་ནས་འདྲན་དོན་རྩེ་
གདན་པར་འདྲད། རྩེ་ཆེན་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱན་གྱི་རིགས་པོའི་དབྱིག་ ཁི་འཇིགས་དུས་པའི་འོ་
མཐར་ཡང་བསྐྱང་པོའི་སྒྲིང་། གངས་རིས་བསྐྱར་པོའི་མཛོད་དུ་ལེགས་བསྐྱུས་པོའི། རྩོན་
ཕྱོན་ལོ་པར་དེ་དག་ལྷག་གི་ལྷལ། །

རིགས་མཐུན་མི་ཡི་འགྲོ་པོའི་སེམས་ཀྱི་འོད། ལན་ཚུན་འགྲོ་པོའི་རྒྱན་ལམ་ཉག་གཅིག་
དེ། ལུས་ངག་རྣམས་རིག་ཐུང་བྱ་བྱང་འབྲེལ་པོའི། ཐ་སྟེན་སྒྲིག་གི་སྒྲིང་པ་འདྲིར་མཐོང་
ནས། གཡར་པོའི་པ་ལྷལ་གངས་ཅན་པོད་སྒྲིངས་སུ། རྩུན་རིང་གནས་པོའི་མཐོན་ལ་རྒྱས་
ཆེ་པོའི། གནའ་པོའི་བད་དང་ཕྱིས་ཀྱི་ཐ་སྟེན་ཀྱན། ཐོར་བྱ་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱུས་དེ་བྱི་པར་བྱ། །

༣༤། འཛོད་བྱའི་སྒྲིང་འགྲོ་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི།

ཀྱན་མཆིན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས། ཉན་པ་པོ་ཡིས་གུས་བྱེད་པས། ཐོག་མར་དགོས་པ་
འཛོད་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བརྩི་ད་ལྷ་པ་མཛོད་པར་དགའ་བས་བསྟན་
འཛོད་དང་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། ཁམས་ནི་ཅི་ཡང་རྒྱང་པ་ཡི། རི་སྒྲིང་དགོས་པ་མ་སྐྱུས་
པར། རི་སྒྲིང་དུ་ནི་སྒྲིག་འཛོད་། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྩེ་པུན་ས་པར་
གྱིས། བསྟན་འཛོད་དམ་པར་བསྟན་པོའི་བྱིར། རྩོན་པས་ཐོག་མར་དགོས་པ་བསྟན། །
ཡོངས་སུ་རྟོགས་པས་དེ་མཐོང་ན། འདྲུད་པ་ལ་ཡང་ཅིས་མི་འཇུག ཅིས་གསུངས་པས།
ཡང་གར་གསེགས་པོའི་མཛོད་ལས། མིང་དུ་བདགས་པར་མ་མཛོད་ན། འཇིག་རྟོན་ཐམས་

ॐ མཛེས་པར་འབྱུར། །དེ་བས་མཛེས་པ་ཐལ་པའི་བྱུར། །མགོན་པོས་མིང་ཏུ་བདགས་
 པར་མཛོད། ཅེས་གསུངས། །ཀུན་མཁྱེན་དབྱིག་གཉིན་གྱིས། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་
 པར་བཞག་པའང་མིང་ཡིན་པས་དེའི་མཐའ་ཡང་བཛོད་པར་བྱ་གྱེ་ཞེས་དང་། ལྷམ་ཅུ་པ་
 ལས། བསྐྱུ་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་འཛིན་ཅིང་། །རིག་བྱེད་སྐྱེ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀྱ། །མིང་ཆོག་
 བཛོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི། །ཡི་གེའི་སྦྱར་པ་ཞེས་དང་། དགས་ཀྱི་འབྱུག་པ་ལས། །མིང་ཆོག་
 གསལ་པར་མཛད་ན་ནི། །དོན་རྣམས་བཛོད་པར་མི་འབྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས། །རྗེ་བཙུན་ས་
 པར་གྱིས། བྱང་རྩྭ་པར་བྱེད་པ་སྦྱུང་གནས་མ་རྟོགས་པས་ནི། །ཆོག་གི་སྤྲེལ་སྦྱར་ཅས་
 ཡང་ཤེས་པར་མི་འབྱུར་ན། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པར་ག་ལ་འབྱུར་ཞེས་དང་། དཔལ་
 ཟུང་མ་རྩྭ་པས། །ཨོ་མ་ཤེས་བྱ་པ་མཐའ་ཡས། །དེ་དག་རེ་རེའི་མིང་གི་ཡང་། །
 བཙུན་ངས་ཆོག་མི་ཤེས་ན། །བར་དག་སྦྱར་པ་རྩ་ལྟར་འབྱུང་། །ཞེས་དང་། མོ་མོ་
 རིག་བཞི་ས་དགུ་པ། །མ་ཐོབ་དེ་མྱོང་ཆོས་ཀྱན་གྱི། །ངས་ཆོག་ཤེས་མིན་དེ་ཡི་བྱུར། །
 མཐའ་དག་སྤྲེལ་སྦྱར་སྤྲེལ་ཤིས་ཤེས། །དོན་གྲང་ཕྱོགས་རའི་བར་དག་གྲང་། །འབད་པ་ཏུ་
 བས་བཅའ་པར་བྱ། །ཡི་གེའི་སྦྱར་པ་ལ་འབྱུང་ན། །དོན་རྣམས་འབྱུང་པ་སྒྲིམ་ཅི་དགོས། །
 ཞེས་གསུངས་པ་དང་། །ཀུལ་སྐྱས་ཕྱོགས་མཛད་བཟང་པོས། །སྦྱར་མིང་བདགས་པ་ཅམ་གྱི་
 དགོས་པ་ནི་དོན་གོ་བ་ཞི། ཞེས་དང་། །རྗེ་བཙུན་པ་མྱོང་པས། །འདྲི་ནི་མཁས་པའི་
 བྱ་མོ་ཞི། །དེ་བྱིར་ཕྱོག་མར་དེ་ཉིད་པསྐབ། །འདྲི་ཅམ་ཁོ་ནས་མང་པོའི་དོན། །རྩྭ་
 པའི་མཁས་པོ་མཛད་གྲང་ཤེས། །ཞེས་དང་། །ཀུལ་པ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས། །ཆོག་དོན་ལ་
 འབྱུང་པ་ཆར་གཙོད་བར་སྦྱོར་དང་གཏན་ཆོགས། །གཞན་ལ་པན་ཞིང་རྗེས་སྤྲེལ་པར་བྱེད་
 པ་བཟོ་དང་གསེ་བ། །རང་ཉིད་ཆོས་ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ནང་དོན་རིག་པ་ཞི། །ལྷ་པོ་འདྲི་
 རི་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པ་ལ་འཕགས་པའི་ལྷལ་ཏུ་མ་སྤྱོད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། །ལྷ་པོ་དེའི་ནང་
 རས་གྲང་ཕྱོག་མར་པསྐབ་པར་བྱ་བ་ནི། །ཕྱོག་མར་སྤྲེལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཆོག་དོན་རྣམ་པར་
 བྱ་གྱེ་པའུན། །དེ་ནས་དོན་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ལྷག་ཅད་འབྱུང་པ་མཛད་པར་བཤད།
 ཅེས་དང་ཡང་སྤྲེལ་ཤེས་ན་དོན་ལ་མི་མཛེས་པས་རྗེད་བྱེད་ཀུན་གྱི་གཞིར་པུང་པའི་མྱོང་དུ།
 རྩྭ་དང་གསེ་ཤེས་ན་ཆོག་བྱུན་ལ་མི་མཛེས། །སྤྲེལ་སྦྱར་ཤེས་ན་ཆོགས་པཅད་ལ་མི་མཛེས།

མིང་ན་པཱིད་ཤེས་ན་མིང་ལ་མི་མོངས། རྒྱུ་གར་ཤེས་ན་རྒྱུ་རིགས་ལ་མི་མོངས་ཤིང་སྟོགས་
གསུངས་པ་དང་། རྒྱུ་འཇམ་དབྱངས་པལྟ་དང་། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པ་ཡང་མིང་ལ་
རག་ལས་པས། རྒྱུ་གསུངས་པ་དང་། མཁས་པ་ལ་ལས། རྒྱུ་དྲུག་ཞིག་ཆོག་ལ་ཐེ་
རྒྱུ་ཐ་གུར་པ། དེ་ཡི་དོན་ནི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་པར་འགྱུར། རྒྱུ་དང་། བར་ལ་བརྟན་
ནས་དོན་འཇོལ་ཕྱིར། མིང་བར་འགྱུར་པ་ཤིན་ཏུ་གཅིས། རྒྱུ་དང་མིང་བརྟན་པ་ནི་
དོན་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དང་རིན་ལྗན་པ་དག་དབང་འཇིག་གསུངས་ཀྱིས། མི་མ་
རྒྱུ་ཀྱི་གནས་ལྷགས་མཐུན་དག་དོན། རྒྱུ་ཕྱེད་དང་པོ་མིང་གི་བར་རྒྱུད་པ། རྒྱུ་
དང་། དག་ཕྱེད་གསལ་བའི་མ་མོང་ལས། གསུང་རབ་བར་ལ་མ་མུངས་ན། རྒྱུ་
ཕྱེད་ཆོག་གི་རྒྱུ་འདྲ་ཡང་། རྒྱུ་དྲུག་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད། རྒྱུ་ཡི་གེའི་དག་ཕྱེད་
དགོས། རྒྱུ་གསུངས་པ་དང་། ཉམ་མཁོ་རྒྱུ་གསལ་ལས། བག་དང་བརྟན་བཅོས་
ཐབ་ཀྱི་ཆེད། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅི་འཇིག་དོན་གྱི། མིང་ཆོག་པཱིད་དོན་རྒྱུ་དག་ཀྱང་། རྒྱུ་
འདྲེན་ན་ཡི་གེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་གཅིས། རྒྱུ་དང་། མཁས་པ་ལ་ལས། ཡི་གེའི་བར་ལ་བརྟན་
ནས་ནི། མ་རྒྱུ་དོན་རྒྱུ་འཇོལ་དགོས་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་། རྒྱུ་དག་བར་རྒྱུད་གཞུང་
ལྷགས་ལ། མ་མུངས་མོངས་པའི་པོ་ཆེད་ཀྱིས། རྒྱུ་ཆེད་ཆོས་པའི་ཁྱད་འཁྱེད་པ། རྒྱུ་
ཁྱད་དེད་ལ་བར་མ་གྱུར་དམ། རྒྱུ་ཤེས་དོན་ལ་མི་མོངས་ཤེས། མཁས་པའི་གདམ་དྲུ་
གསུངས་པ་ན། རྒྱུ་སྟོགས་དང་། མིང་དོན་རྒྱུ་པ་ཤེས་པའི་མིག་ལྡན་དང་། བར་
ལ་མུངས་པ་མེད་པའི་དབྱུང་མོང་གཉིས། ཤོས་པམ་རྒྱུ་པའི་བལྟལ་རིང་ལས་བཟོད་ཆ། རྒྱུ་
མཆོག་དམན་ཁྱད་པར་ཆེ་བ་ཀྱང་གིས་ཤེས། རྒྱུ་སྟོགས་མིང་མི་ཤེས་པར་དོན་མ་རྒྱུ་
པའི་རྒྱུ་ཕྱེད་དང་། ཡང་ན་ཕྱིས་གསར་ཕྱོད་དངས་པ་རྒྱུ་དབང་ན་ལྷགས་རྒྱུ་བར་དང་
ལྷགས་རྒྱུ་མེད་བར་འཇུང་རྒྱུ་འཕྱིན་བར་དང་གནས་ཀྱི་དང་ཕྱིགས་པརྟན་འཁོར་པོ་སྟོགས་ལ་
མིང་གསར་དྲུ་བརྟན་པའམ་འདོགས་རྒྱུ་ཕྱི། རྒྱུ་པའི་མ་པར་གིས། བར་རྒྱུད་པའི་མཁས་
པ་དག་གིས་བར་གསར་པ་མ་མུར་ན། དོན་མ་འགྱུར་པ་མཐོང་ན། གསར་པ་མུར་པ་མི་
འགལ་མོད། དོན་ཀྱང་དགོས་པ་ཆུང་ཏུ་ལ་བར་གསར་མི་རྒྱུ་དོ། མ་རྒྱུ་པ་དང་མིག་
པར་རྒྱུ་པ་དང་ཕྱོལ་གྱི་ཀྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱུ་གསུངས་སོ། །

७। མིང་དུ་བདགས་པའི་རྒྱལ་ལྷགས་ནི།

རྒྱལ་པོ་གིས་འདྲ་བྱུང་གི་མིང་དང་། རྒྱལ་སྐུབ་གི་མིང་རྒྱུ་། དང་པོ་ནི་ཆོས་གང་ལ། དེ་མཉམ་བཞིན་དུ་བདགས་པ་ཞིང་དཔེར་ན་བྱམ་པ་དང་ཀ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། ། དེ་གཞན་ལ་མ་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ངེས་ཆགས་སྐུབ་དུ་མཉམ་དེ་ཆོས་ཉིད་བཞིན་ནོ། ། རྒྱལ་སྐུབ་པ་ལ་གཉིས། དོན་དང་ལན་པའི་རྒྱལ་སྐུབ་དང་། མོག་པར་སྐུབ་པའི་རྒྱལ་སྐུབ་པོ། ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཅའ་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། ། དང་པོ་ནི་གཞན་ལ་ཞུས་པ་དང་། བཅས་ནས་དོན་ཡང་དག་པར་སྐུབ་པ་ཞིང་། དཔེར་ན་འབྲས་བུའི་དྲགས་ཀྱིས་རྒྱ་དཔོག་པ་ན་གང་དུ་དུ་བ་ཡོད་པ་ན་མེ་ཡོད་པེ། དཔེར་ན་ཆང་མང་བཞིན་ས་ཕྱོགས་ཆེ་གེ་མོ་ན་ཡང་དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མེ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཕྲད་པ་སྐུབ་པ་ན་སྐྱེས་བུས་པ་རྒྱལ་ན་མེ་ཡོད་པར་ངེས་སོ། ། དེ་བཞིན་དུ་དྲུང་འདི་ནི་དཀར་ལ་ཁྱི་འདི་ཡང་དཀར་པའི་ཕྱིར། ཁྱི་འདི་ལ་ཡང་མིང་དྲུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། ། དེ་ཕན་ཆད་གི་ཆགས་ནི་སྐུབ་པར་མེ་རོས་པ་ཞིང་དཀར་པའི་འཕྲད་པ་དང་། མ་ལས་དུ་བ་འབྲུང་པ་ལ་སོགས་པའི་འཕྲད་པ་ལ་སོགས་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དོན་གཉིས་པ་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། རྒྱུ་དོན་ཉིད་ཀྱི་མིང་དང་། བདགས་པའི་མིང་རྒྱུ་། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཅའ་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། ། བཅའ་ཉིད་ནི། གཞན་ལ་མ་ཞུས་པར་རང་གི་རྒྱུ་པོ་བསྐྱབས་པའོ། ། གཉིས་པ་དབྱེ་པ་ལ་གསུམ་ཞིང་། ཡོན་པར་སྐུབ་པ་དང་། རྒྱུ་དོན་སྐུབ་པ་དང་། དངོས་པོའི་རྒྱུ་སྐུབ་པའོ། ། དང་པོ་ལ་འདྲ་གཉིས་ཏེ། བཅའ་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། ། བཅའ་ཉིད་ནི་རྒྱུ་པོ་བསྐྱབ་ཅིང་གཞན་པར་བྱར་མི་བའོ། ། གཉིས་པ་རྒྱུ་པོ་བསྐྱབ་པ་ནི་རང་གི་རྒྱལ་བསྐྱབ་པ་ཞིང་། དཔེར་ན་མེ་ནི་མཉམ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་བདགས་པའི་མིང་ལྟ་སྟོང་པའོ། ། གསུམ་པ་དངོས་པོའི་རྒྱུ་སྐུབ་པ་ནི། རང་གི་ལྷོག་པ་ཕྱོགས་གཅིག་བསྐྱབ་པ་ཞིང་། དཔེར་ན་མེ་ནི་གསལ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། ཆ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལྷོག་པ་གཞན་སེལ་བའོ། ། གཉིས་པ་བདགས་པའི་མིང་ལ་གཉིས། བཅའ་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། ། དང་པོ་ནི་དོན་གཞན་གི་ཆ་ཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པའོ། ། དབྱེ་ན་

བཞི་ལྟེ། རྟན་ལ་བརྟན་པར་བདགས་པ་དང་། ལྷ་ལ་འབྲས་ཕྱར་བདགས་པ་དང་། འབྲས་ཕྱ་
ལ་རྒྱར་བདགས་པ་དང་། འདྲ་བ་ལ་དངོས་སུ་བདགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩམ་ཐ་
དང་ཐོག་པ་གཅིག་ལ་བརྟན་པ་དང་། ཐོག་པ་ཐ་དང་རྩམ་གཅིག་ལ་བརྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
ས་པོན་འདྲེས་པ་ལ་ཞིང་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་འམ་མི་ངན་གྱི་རྟན་ཕྱས་པ་ལ་མི་ངན་ལྟ་བུ་ལོ། །
གཉིས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅན་ནམ། ཅལ་ཡོད་པ་ལ་ཅལ་ཅན་ལྟ་བུ་ལོ། །རྒྱ་
ལ་འབྲས་ཕྱར་བདགས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ལ་འབྲས་ཕྱར་བདགས་པ་དང་། དངོས་
གྱི་རྒྱ་ལ་འབྲས་ཕྱར་བདགས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ལྷད་ལ་ཟས་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འམ། ལྷན་ལ་
སྒྲིག་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡོས་འཕྲགས་པ་ལ་བྱེ་འཕྲགས་པ་ལྟ་བུ་འམ། ལྷན་
སྒྲིག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །འབྲས་ཕྱ་ལ་རྒྱར་བདགས་པ་ནི། །མ་བྱེད་པ་ལ་མ་གྲིང་ལྟ་བུ་ལོ། །
འདྲ་བ་ལ་དངོས་གྱི་མིང་བདགས་པ་ལ་འང་གཉིས། རྩམ་འདྲ་བ་དང་། ཐོག་པ་འདྲ་བ་ལོ། །
དང་པོ་ནི། ལྷམས་ཅན་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷས་ཕྱ་
མཛེས་པ་ལ་ལྟ་ཞེས་བཤེད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །བདགས་པའི་མིང་བལྟན་ཟིན་ཏེ། །དོན་དང་
ལན་པའི་རྩམ་སྒྲུབ་བཤད་ཟིན་ཏེ། །དེ་ནི་སྒྱུ་དོན་གཉིས་པ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྩམ་བསྒྲུབ་
ལྟན་ཏེ། །དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། རྩད་པར་རོ། །དང་པོ་ནི་གཞན་
ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟེ། དཔེར་ན་ཁྱི་ནག་པོ་ལ་དྲུང་ཞེས་བཤེད་
པ་བཞིན་ཏེ། ངས་ཆོག་ཡོད་ཡོད་ཀྱང་ལོག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་མི་བཤད་དོ། །གཉིས་
པ་ཁྱད་པར་ནི། འོ་ན་ངས་ཆོག་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་འདོད་རྒྱལ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་
ཅི་ན། ངས་ཆོག་བཤད་དུ་མེད་པ་ཅམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཡོད་ཀྱང་། འདོད་རྒྱལ་བ་ནི།
དོན་གཞན་ལ་མ་བརྟན་པ་ཡིན་ལ་འདི་ནི་གཞན་ལ་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །མིང་གི་ཆོགས་བལྟན་
ཟིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ། །